

The Role of Audit in Helping to Control Inflation and Production Grow

Samad Aziznejad ^{*1} | Fatemeh Ghanbarlou ²

Abstract

All persons who work in economic activities, such as managers, owners of industrial and service institutions, government, banks and buyers, need correct and complete information in order to make appropriate financial and economic decisions. It should be noted that the financial statements prepared by the auditors may show a favorable and complete picture of the company's activities, and if these financial statements are prepared in a standard and accurate manner, it will be a trust-building and reassuring factor for managers and decision-makers. Auditing means a technical and expert opinion on documents, books and financial information by a person independent of the authorities in the form of investigative inspection of accounting documents and other underlying evidence of financial statements, which is obtained by gaining knowledge of the internal control system, inspecting documents, evidence and The data has been collected and presented in order to show the performance status of the company to overcome the crisis and possible obstacles and continue the growth path. In the current research, along with the examination of economic growth indicators and the effects of inflation on production growth, the role of auditing in these two categories has been discussed. This research has reached the conclusion that correct and effective auditing will lead to acceptable results in the growth of production and containment of inflation, through transparency of information, lowering the conflict of interests between producers and consumers, preventing economic corruption and building financial trust. and with codified and standard mechanisms in accordance with laws and regulations, it can be effective and effective in realizing production growth and helping to curb inflation.

Keywords: Audit, economic growth, inflation control, Financial Statements

1. Corresponding Author: member of the academic staff of the Majlis Research Center and member of the board of directors of Melli Bank of Iran, Tehran, Iran. s.aziznejad@bmi.ir

2. Employee of Melli Bank of Iran and PhD Student in Financial Management, Islamic Azad University Science and Research Branch, Tehran, Iran.

نقش آفرینی حسابرسی در کمک به مهار تورم و رشد تولید

صمد عزیزنژاد^{۱*} | فاطمه قنبرلو^۲

۱

سال دوم
پیاورد ۱۴۰۳
صص: ۷۰ - ۴۳

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۲/۰۸/۲۰
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۲/۱۲/۲۴

چکیده

کلید اشخاصی که به فعالیت‌های اقتصادی اشتغال دارند؛ مانند مدیران، صاحبان مؤسسات صنعتی و خدماتی، دولت، بانک‌ها و خریداران جهت اخذ تصمیمات مناسب مالی و اقتصادی نیاز به اطلاعات صحیح و کامل دارند. باید توجه داشت که صورت‌حساب تهیه شده توسط حسابرسان ممکن است تصویری مطلوب و کامل از فعالیت‌های شرکت را به نمایش بگذارد و چنانچه این صورت‌های مالی استاندارد و دقیق تهیه شود عاملی اعتمادساز و اطمینان‌آور برای مدیران و تصمیم‌گیرندگان خواهد بود. حسابرسی، اظهارنظر فنی و تخصصی نسبت به اسناد، مدارک، دفاتر و اطلاعات مالی توسط شخصی مستقل از مسئولین به صورت بازرسی جستجوگرانه مدارک حسابداری و سایر شواهد زیربنایی صورت‌های مالی می‌باشد که از راه کسب آگاهی از سیستم کنترل داخلی، بازرسی مدارک، شواهد و اطلاعات، جمع‌آوری گردیده و به منظور نمایش وضعیت عملکردی شرکت برای برون‌رفت از بحران و موانع احتمالی و استمرار مسیر رشد، ارائه می‌گردد. در پژوهش حاضر که از نوع پیمایشی و پساویدادی است (در این پژوهش به بررسی دیدگاه‌های مختلف پیرامون نقش حسابرسی بر رشد تولید و مهار تورم پرداخته شده و از نتایج مطالعات انجام شده استفاده شده است). ضمن بررسی شاخص‌های رشد اقتصادی و آثار تورم بر رشد تولید، به نقش حسابرسی در این دو مقوله پرداخته شده است. این پژوهش به این نتیجه دست‌یافته است که حسابرسی درست و مؤثر، نتایج قابل‌قبولی در رشد تولید و مهار تورم، از طریق شفافیت اطلاعات، پائین آوردن تضاد منافع میان تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان، جلوگیری از مفاسد اقتصادی و اعتمادسازی مالی را به دنبال خواهد داشت و با سازوکارهای مدون و استاندارد منطبق با قوانین و مقررات، می‌تواند در تحقق رشد تولید و کمک به مهار تورم کارساز و تأثیرگذار باشد.

کلیدواژه‌ها: حسابرسی، رشد اقتصادی، مهار تورم، صورت‌های مالی

۱. نویسنده مسئول: عضو هیات علمی مرکز پژوهش‌های مجلس و عضو هیات مدیره بانک ملی ایران، تهران، ایران.

s.aziznejad@bmi.ir

۲. کارشناس اداره کل حوزه مدیریت بانک ملی ایران و دانشجوی دکترای تخصصی مدیریت مالی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

در مبحث شناخت ماهیت، اهداف، وظایف، سیر تکامل و مراحل تکوین حسابرسی، دلایل و شواهد و بررسی تاریخی، نشانگر این واقعیت است که اندیشه حسابرسی در بطن تغییرات و تحولات اقتصادی پرورش یافته و انقلاب صنعتی نقطه عطفی در کنار این شکل گیری‌ها بوده است. با سیر تحولات اقتصادی و پیچیده تر شدن مناسبات اقتصادی و اجتماعی، به ویژه در وجه تولید سرمایه داری و با ظهور نسل های جدید اقتصادی، حسابرسی نیز با این تحولات، خود را تطبیق و تکوین نموده است. حسابرسی در مراحل اولیه تاریخ تحولات اقتصادی تنها حرفه ممیزی به حساب می آمده است. در این مرحله حسابدار حرفه ای تنها وظیفه ساده عمل تطبیق با دستورالعمل ها را عهده دار می شده که کاربرد این حد از حسابرسی، بیشتر برای رفع نیاز صاحب سرمایه یا کارگاه بوده است. اما این حدود رسیدگی برای جامعه و اشخاص دیگر کاربردی نداشت. در مرحله بعدی تکوین این وظیفه به ارزشیابی برنامه ها ارتقا یافت که علاوه بر ممیزی، عمل تطبیق با اهداف توسعه ای اقتصادی نیز انجام گرفت. امروزه حسابرسی مدرن به مراتب فراتر از حسابرسی سنتی یا تطبیقی عمل می کند. مدیران جامعه و اقتصاددانان از آن جهت به بهره وری توجه دارند که پذیرفته اند بهره وری و استفاده بهینه از منابع، سلامت اقتصاد ملی و کل جامعه را به دنبال دارد. در شیوه مدیریت جدید، برای تداوم سودآوری صنایع، اقتصاد، فرهنگ و امنیت و پایداری نرخ ها و ثبات قیمت ها، تبادل اطلاعات، بسیار ضروری به نظر می رسد. برای تحقق این هدف در سطح کلی، اختیارات قابل ملاحظه ای به حسابرسان اعطا شده است.

مدیران لایق، کاردان و صاحب اندیشه لازم است که قادر به دستیابی اطلاعات لازم از مراکز و اشخاص مطمئن باشند و در جهت محورهای کارایی، صرفه های اقتصادی، ثبات اجتماعی و اثربخشی بیشتر گام بردارند و حسابرسان نیز از نظر آئین رفتار حرفه ای و مراعات اخلاق حرفه ای به گونه ای عمل کنند که به این ندا پاسخ مثبت بدهند و در جهت جلب اعتماد جامعه که لازمه حرفه آنها است عمل کنند.

مبانی نظری پژوهش

الف) تعریف حسابرسی

یکی از حساس‌ترین مشاغلی که می‌تواند سلامت اقتصادی یک کشور را تأمین کند و آرامش روانی را برای جامعه به وجود آورد حسابرسی است. حسابرسی را می‌توان ستون یک اقتصاد سالم قلمداد کرد که بدون آن سیستم مالی توان ایستادگی ندارد. باین‌حال بسیاری از ما نمی‌دانیم که حسابرسی چیست؟ و حسابرس چیست؟ حسابرس مطابق بیانیه مفاهیم بنیادی حسابرسی و انجمن حسابداری آمریکا، عبارت است از:

فرایندی به شکل جمع‌آوری و ارزیابی بی‌طرفانه شواهد درباره ادعاهای مربوط به فعالیت‌ها و وقایع اقتصادی، برای تعیین میزان انطباق این ادعاها با معیارهای از پیش تعیین شده و گزارش نتایج به اشخاص ذی‌نفع. این بیانیه تلاش کرده است به شکلی جامع و در عین حال کوتاه، حسابرسی را تعریف کند. به طور ساده حسابرسی فرایندی است که در آن اسناد، صورت‌ها و معاملات مالی یک مجموعه، مورد بررسی و صحت‌سنجی قرار می‌گیرد و در انتها نتایج این بررسی در قالب یک گزارش به ذی‌نفعان و کسانی که درخواست حسابرسی داده‌اند ارائه می‌شود. بر همین اساس در حسابرسی، اسناد مالی ثبت شده در حسابداری یک مؤسسه، مورد واکاوی قرار می‌گیرد تا هرگونه خطایا تقلب در آن کشف شده و از بروز فساد در سیستم جلوگیری شود.

ب) انواع حسابرسی

حسابرسی قانونی:

در مواقعی کاربرد دارد که قصد ارائه یک نظر کارشناسی بی‌طرفانه از صورت‌های مالی در میان است. به طور مثال زمانی که شرکا به اختلاف می‌خورند ممکن است از حسابرسی قانونی برای رفع اختلاف خود کمک بگیرند. این نوع حسابرسی برای اثبات قانونی تقلب یا فساد مالی در یک مجموعه نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

حسابرسی داخلی:

برخی از مدیران برای اینکه به طور مستمر بخش مالی خود را راستی‌آزمایی کنند، بخشی کوچک و مستقل از دپارتمان مالی شرکت را ایجاد کرده و افرادی را به حسابرسی مستمر می‌گمارند. این شیوه معمولاً در سازمان و کسب‌وکارهای بزرگ بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

حسابرسی صورت‌های مالی:

حسابرسی مالی اصلی‌ترین نوع حسابرسی است که در آن صورت‌های مالی از تمامی جنبه‌های آن از جمله مطابقت با استانداردهای حسابداری مورد بررسی قرار می‌گیرد. در نهایت گزارش ارائه شده توسط حسابرس در این نوع حسابرسی نیز باید مبتنی بر اصول و استانداردهای لازم و با شواهد و مدارک مستند همراه باشد.

حسابرسی رعایتی:

در حسابرسی رعایتی میزان، رعایت اصول و ضوابط و راهبردهای شرکت در حیطه مالی توسط حسابرس مورد بررسی و مطابقت قرار می‌گیرد.

حسابرسی عملیاتی:

حسابرسی عملیاتی نسبت به سایر انواع حسابرسی تفاوت شخصی دارد، در حسابرسی عملیاتی بررسی "صرفه اقتصادی" در روند مالی شرکت یا مؤسسه، مورد بررسی قرار می‌گیرد و میزان اثربخشی و بهره‌وری و سودآوری مالی شرکت مورد حسابرسی قرار می‌گیرد و طی گزارشی به مدیران ارائه می‌شود. در حسابرسی عملیاتی، حسابرس پیشنهادهای اصلاحی خود را در کنار ارائه گزارش، به مدیریت شرکت انتقال می‌دهد.

ج) وظایف حسابرسان چیست؟

حسابرس (Auditor) ارزیاب گزارش‌های مالی و اسناد حسابداری است. حسابرس کلیه اسناد مالی و حسابداری را بررسی می‌کند تا هم درستی آن را بسنجد و هم در صورت مشاهده اشتباه یا تقلب و فساد، آن را گزارش دهد؛ بنابراین صحت سنجی، کشف اشتباه یا تقلب و فساد و ارائه اظهارنظر از جمله وظایف حسابرس است. حفظ سلامت مالی یک سازمان در گرو فعالیت حسابرس است. مسئولیت حسابرس در قبال تقلب، ارائه گزارش به مدیران ارشد سازمان است. پس نتیجه فعالیت حسابرس، اطمینان بخشی از صحت اسناد حسابداری و حفظ سلامت اقتصادی سازمان و حتی در ابعاد بزرگ‌تر حفظ سلامت مالی جامعه خواهد بود.

از جمله وظایف حسابرس علاوه بر موارد پیش گفته شده عبارت‌اند از:

۱- ارزیابی حساب‌های شرکت‌ها: جهت مطابقت با قوانین مالی و اطمینان از دسترسی آن‌ها

- ۲- گردآوری و تحلیل ارقام و آمار: جهت اعمال کنترل بر عملیات بخش حسابداری شرکت و اطمینان از صحت گزارش‌های حسابداری
- ۳- بررسی سیستم‌های گزارش مالی مؤسسه: جهت اطمینان از عملکرد
- ۴- تحقیق و شناسایی ویژگی‌های کسب‌وکار: جهت افزایش کیفیت رسیدگی به امور شرکت
- ۵- ارتباط کاری بهینه با مشتریان: جهت ایجاد تعامل و اخذ اطلاعات و گزارش مورد نیاز، تنظیم فرایندهای کنترل داخلی برای جلوگیری از بروز خطای مالی توسط کارکنان، ارائه پیشنهادهاى کارآمد به منظور پیشرفت شرکت.

د) استانداردهای حسابرسی

- استانداردهای گزارشگری (مطابقت صورت‌های مالی با استانداردهای حسابداری، به کارگیری یکنواخت اصول، افشای کافی اطلاعات، اظهارنظر)
- استانداردهای عملیاتی (برنامه‌ریزی و نظارت بر کارکنان، شناخت کافی از کنترل داخلی مؤسسه، به دست آمدن شواهد کافی و قابل اطمینان)
- استانداردهای عمومی (صلاحیت و آموزش فنی کافی رسیدگی کننده، استقلال رأی حسابرِس، مراقبت حرفه‌ای در اجرای رسیدگی و تهیه گزارش)

تورم

- تورم از نظر علم اقتصاد، اشاره به افزایش سطح عمومی تولید پول، درآمدهای پولی یا قیمت دارد. تورم عموماً به معنی افزایش غیرمتناسب سطح عمومی قیمت‌ها در نظر گرفته می‌شود.
- ✓ تورم، روند فزاینده و نامنظم افزایش قیمت‌ها در اقتصاد است. هرچند بر پایه نظریه‌های گوناگون تعریف‌های متفاوتی از تورم ارائه می‌شود، لیکن تمامی آن تعاریف به روند فزاینده و نامنظم افزایش در قیمت‌ها اشاره دارند. مفهوم امروزی تورم، در سده نوزدهم میلادی رواج یافت. پیش از آن، مفهوم دیگری از تورم وجود داشت که جهت نشان دادن افزایش حجم اسکناس‌های غیرقابل تبدیل به طلا به کار برده می‌شد.
 - ✓ نرخ تورم برابر است با تغییر در یک شاخص قیمت که معمولاً شاخص قیمت مصرف کننده است.

- ✓ کاهش درصد پشتوانه دار از پول ملی نسبت به درصد پول خلق شده را تورم گویند.
- نکته: بانک مرکزی باید به صورت نقطه به نقطه و وزارت اقتصاد و دارایی به صورت حداقل روزانه، کلیه شاخص‌ها و پارامترهای مربوط به تورم را بررسی کند و با تغییر در استراتژی‌های ممکن، آن را به حد مطلوب برساند.
- برخی از معایب تورم به شرح ذیل است:
 - الف) تورم، قیمت‌های نسبی را به هم زده و تصمیم‌گیری اقتصادی و سرمایه‌گذاری را دشوار می‌کند.
 - ب) تورم بالا منجر به ایجاد عدم اعتماد و اطمینان نسبت به سرمایه‌گذاری می‌شود و ریسک سرمایه‌گذاری را بالا می‌برد.
 - ج) تورم بالا منجر به ایجاد شکاف طبقاتی بیشتر در جامعه می‌شود.
 - د) تورم، بیشتر بر اقشار کم‌درآمد فشار اقتصادی وارد می‌کند.
 - ه) تورم، باعث افزایش فعالیت‌های محتکرانه در جامعه می‌شود.
- نکته: تورم در صورتی که در مقادیر کم باشد می‌تواند محرک تولید باشد و انگیزه تولیدکننده را برای تولید بیشتر کند و همچنین مصرف‌کنندگان را به جای پس‌انداز کردن، به خرج کردن و یا سرمایه‌گذاری سوق می‌دهد.

رشد اقتصادی

رشد اقتصادی (Economic Growth) عبارت است از افزایش تولید کالاها و خدمات اقتصادی در مقایسه از یک دوره زمانی به دوره دیگر. به صورت کلی می‌توان گفت، رشد اقتصادی کل برحسب تولید ناخالص ملی (GNP) یا تولید ناخالص داخلی (GDP) اندازه‌گیری می‌شود، اما گاهی اوقات ممکن است از معیارهای جایگزین استفاده شود. رشد اقتصادی افزایش تولید کالا و خدمات در یک اقتصاد است. افزایش کالاهای سرمایه‌ای، نیروی کار، فناوری و سرمایه انسانی همگی می‌توانند به رشد اقتصادی کمک کنند. رشد اقتصادی معمولاً برحسب افزایش ارزش کل بازار کالاها و خدمات اضافی تولیدشده با استفاده از برآوردهایی مانند تولید ناخالص داخلی اندازه‌گیری می‌شود.

محبوب‌ترین روش برای اندازه‌گیری رشد اقتصادی:

تولید ناخالص داخلی، محبوب‌ترین روش برای اندازه‌گیری رشد اقتصادی است که با جمع کردن تمام پولی که مصرف‌کنندگان، مشاغل و دولت در یک دوره معین خرج می‌کنند محاسبه می‌شود و فرمول آن به صورت زیر است:

$$\text{GDP (تولید ناخالص داخلی)} = \text{سرمایه‌گذاری تجاری} + \text{مخارج مصرف‌کننده} +$$

$$\text{صادرات خالص} + \text{مخارج دولت}$$

پیشینه پژوهش

در این بخش به پژوهش‌ها و تحقیقات انجام شده در ارتباط با نقش حسابرسی در کمک به رشد اقتصادی، رشد تولید و مهار تورم در کشور اشاره شده و به‌عنوان مستندات موضوع به آن‌ها پرداخته می‌شود.

یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها در خصوص نقش حسابرسان را می‌توان مبارزه با مفاسد اقتصادی و ایجاد انضباط مالی برشمرد. موضوع مبارزه با فساد یک کار تخصصی و پیچیده است که مقررات‌گذاری، نهادسازی و مبارزه با آن، برای حصول نتیجه حتماً باید از سوی متخصصان باتجربه و کاربلد حسابداری و حسابرسی صورت گیرد (سید محمد علوی، دبیرکل جامعه حسابرسان رسمی ایران، روز حسابرسی، آئین نکوداشت حسابرسان)

سارنز و دیلید (۲۰۲۰) در مقایسه عملیات حسابرسی داخلی بلژیک و ایالات متحده یافتند که نقش حسابرسان داخلی در مدیریت ریسک، خاص زمان بوده و به‌سرعت در حال تغییر است. حسابرسان داخلی بلژیک در شناسایی سطوح بالاتر ریسک پیش‌تاز بوده‌اند و سیستم‌های مدیریت ریسک رسمی‌تری ایجاد نموده‌اند.

کاستانیرا و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود به شناسایی عوامل مرتبط با به‌کارگیری حسابرسی داخلی مبتنی بر ریسک و کشف نقش حسابرسی داخلی در مدیریت ریسک بنگاه پرداخته و به این نتیجه دست یافتند که ارتباطی قوی بین برنامه‌ریزی سالانه حسابرسی مبتنی بر ریسک و واحدهای خصوصی، صنعت مالی و بزرگ وجود دارد و در برنامه‌ریزی هر کار حسابرسی، به‌کارگیری رویکرد مبتنی بر ریسک به‌طور مثبت با اندازه واحد مرتبط است.

(تاراسی و همکاران ۱۳۹۸)، در پژوهشی تحت عنوان پیش‌بینی گزارش مالی متقلبانه از طریق شبکه عصبی مصنوعی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در بازه زمانی نه‌ساله پرداختند. بدین منظور از داده‌های مالی هفت سال اول شرکت‌ها به‌منظور آموزش و طراحی شبکه عصبی مصنوعی و از اطلاعات سال هشتم به‌منظور تأیید آموزش شبکه استفاده کرده است. یافته‌های پژوهش حاکی است که می‌توان شبکه عصبی مصنوعی طراحی کرد که بتواند احتمال تقلب در گزارشگری مالی را با صحت ۹۷٫۴ درصد پیش‌بینی کند.

در عامل تجربه حسابرس، تجربه تأثیر غیرقابل‌انکاری بر دقت قضاوت حسابرس دارد و باعث افزایش توانایی‌های حسابرس در پردازش اطلاعات و ایجاد راه کارهای گوناگون در شرایط خاص می‌شود. سطح تجربه حسابرسان، تعبیر حسابرس از فشارهای چندجانبه پاسخگویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد به گونه‌ای که در اختلاف‌نظرهای بین صاحب‌کار و حسابرس، حسابرسان با تجربه‌تر رفتار مسالمت‌آمیزتری خواهند داشت (همتی و همکاران، ۱۳۹۷).

ماهادین و همکاران (۲۰۱۶) تأثیر سیستم کنترل داخلی را بر اثربخشی سازمانی در اردن بررسی کرده‌اند. اثربخشی سازمانی از طریق سه روش مورد بررسی قرار گرفت. توانایی سازمانی برای دستیابی به اهداف خود (رویکرد هدف)، توانایی سازمانی برای کنترل و نگهداری منابع موردنیاز (رویکرد کنترل منابع) و (رویکرد چندگانه) که با رقابت سازمانی، رضایت شغلی، رضایت مشتری و شکایات مرتبط است.

نتایج حاصل از بحران مالی و اقتصادی جهانی نیاز به توجه بیشتر به واحد حسابرسی در سازمان‌ها و بنگاه‌های اقتصادی را نشان می‌دهد و اهمیت این موضوع را در سازمان‌ها بسیار افزایش داده است. امروزه خطرات پیشروی سازمان‌های اقتصادی و بنگاه‌های تولیدی متفاوت‌تر است از آنچه در قبل از بحران‌های مالی و اقتصادی بوده؛ اما این خطرات خود به‌عنوان بانی بحران جدید تلقی می‌شود و خطرات مذکور، واحدهای تجاری را وارد عرصه شکست می‌کند؛ لذا توجه به مهار هزینه که در زمان رکود نیاز به توجه بیشتری دارد و توجه به عامل گذر بحران و انتقال به سایر نقاط دیگر جهان، حسابرسی داخلی می‌تواند با پوشش خطرات موجود در راه کسب‌وکار و تصمیم‌گیری و یافتن استراتژی، به یک نقطه قوت تبدیل شود. (نیازی و همکاران ۱۳۹۱)

در بند نهم و نوزدهم ابلاغیه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به ترتیب، بر اصلاح و تقویت نظام مالی کشور و ارتقای شفافیت اقتصادی و سالم‌سازی آن تأکید شده است. یکی از مهم‌ترین سازوکارهای شفاف‌سازی عمومی و هموارسازی جریان اطلاعات از مسئولان به مردم، حسابرسی و گزارشگری مالی است. (زرگر-۱۳۹۱)

بیدختی و موسوی در سال ۱۳۹۱ طی پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مدیران باید بررسی عملکرد را یکی از مسئولیت‌های خود برای کنترل فعالیت‌ها تلقی کرده و برای همین امر از حسابرسان خبره‌ی داخلی یا مستقل استفاده کنند. که در نهایت این حسابرسی موجب کنترل بهتر فعالیت‌های مدیران در واحدهای اقتصادی خواهد شد که این، بخشی از فعالیت در جهت رشد و توسعه اقتصادی خواهد بود. به عبارت ساده‌تر می‌توان گفت، حسابرسی با افزایش توان کنترل مدیران ارشد، عملکرد مدیران شرکت‌ها و مؤسسات اقتصادی، توزیع خدمات را افزایش داده و موجب افزایش تولید، مهار تورم و رشد قیمت سهام و در نتیجه افزایش بهره‌وری کل خواهد شد. (محمدی-بیات-مزرعه‌شاهی-۱۳۹۰)

کرباسیان در مطالعات و پژوهش‌های خود به این نتیجه دست‌یافت که حسابرسان با اعتباردهی به اطلاعات مالی و کاهش ابهامات و همچنین با ایجاد یا افزایش کمی و کیفی اطلاعات، موجب کاهش عدم اطمینان، بهبود تصمیم‌گیری اقتصادی و در نهایت بازدهی اضافی برای سرمایه‌گذاران می‌شود. حسابرسان می‌توانند با انجام فعالیت تخصصی حسابرسی، اعتمادسازی جهت سرمایه‌گذاری در جامعه را افزایش داده و با افزایش بازدهی به دست آمده از طریق کاهش ریسک و بهبود تصمیم‌گیری، موجبات رونق اقتصادی و مهار تورم را فراهم نمایند. (کرباسیان در سال ۱۳۸۲)

د فوند و جیان باوو در سال ۱۹۹۱ پژوهشی درباره نقش حسابرسان انجام دادند. آن‌ها در این پژوهش، عوامل مرتبط با شرکت‌های اقتصادی را بررسی کردند که در آمد سالانه خود را بین سال‌های ۱۹۷۷ تا ۱۹۸۸ بیش از واقع گزارش کرده بودند. نتایج حاصل نشان داد هیچ کدام از این شرکت‌ها دارای کمیته حسابرسی و حسابرسان نبوده‌اند.

وضعیت تورم در ایران

بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، ایران در سطح خاورمیانه بالاترین نرخ تورم را دارا

می‌باشد درحالی‌که میانگین نرخ تورم در کشورهای خاورمیانه، برابر با ۳٫۳ درصد است. ایران، دومین نرخ بالای تورم را در سطح جهان دارد. بر اساس گزارش ۲۰۱۸، ونزوئلا با نرخ تورم بیش از ۸۰٫۰۰۰ درصد، بالاترین نرخ تورم را در دنیا دارد.

به گفته اقتصاددانان، دو دلیل عمده برای به‌وجود آمدن تورم وجود دارد:

الف) کاهش عرضه کل یا افزایش تقاضای کل

ب) رشد عرضه پول مازاد بر رشد اقتصادی یا همان رشد نقدینگی

هنگامی که تعادل عرضه و تقاضا برهم می‌خورد و در یک بازار تقاضای بیشتری شکل می‌گیرد یا به هر دلیل عرضه کالا نسبت به قبل کاهش می‌یابد، قیمت نیز افزایش می‌یابد که منجر به ایجاد تورم می‌شود.

اگر این عدم تناسب عرضه و تقاضا مداوم باشد و با خلق پول، پایه پولی افزایش یابد و رشد نقدینگی ایجاد شود می‌تواند منجر به ایجاد تورم شدید و مزمن شود که این وضعیت هم اکنون در کشور ما حاکم است.

عواقب و اثرات تورم:

تورم برای عموم مردم ناخوشایند است. تورم باعث برهم‌خوردن توزیع درآمد در جامعه می‌شود و به این دلیل که افزایش قیمت‌ها بیشتر در مورد کالاهای اساسی اتفاق می‌افتد تا کالاهای لوکس، بنابراین بیشترین فشار تورم بالا به اقشار کم‌درآمد و ضعیف جامعه وارد می‌شود. در نتیجه شکاف میان اقشار جامعه افزایش پیدا می‌کند که این خود زمینه‌ساز درگیری با مشکلات اقتصادی و اجتماعی خواهد بود.

آثار تورم بر اقتصاد کشور:

اگرچه مقوله‌ای به نام تورم^۱ یک موضوع کاملاً علمی و آکادمیک است و بیشتر در محافل علمی و دانشگاهی آن هم در حوزه اقتصاد کلان موضوعیت پیدا می‌کند، ولی از آنجایی که مفهوم واقعی تورم ناشی از شرایطی است که سطح عمومی قیمت‌ها به طور بی‌رویه و مداوم و در بستر زمان افزایش یابد؛ اما ناخودآگاه این بحث به حوزه زندگی اقتصادی و اجتماعی جامعه سرایت می‌کند و تداوم آن آثار زیان‌باری بر زندگی اقتصادی و اجتماعی جامعه تحمیل می‌نماید. تا به

1 - Inflation

آنجا که می‌تواند اثرات سوئی را بر اخلاق جامعه داشته و گاهی منشأ بسیاری از مفاسد اجتماعی، اخلاقی و اقتصادی در بدنهٔ اجتماع گردد.

به افزایش عادی قیمت‌ها پس از یک دوره، تنزل اقتصادی تورم گفته نمی‌شود؛ اما اگر در معاملات فوق، افزایش نسبی قیمت‌ها بیشتر از افزایش متوسط بهره‌وری یا محصول نهایی کار و افزایش درصدی نرخ دستمزد پولی ناشی از آن باشد و آنچه که امروز اقتصاد جامعه ما با آن دست‌به‌گریبان است، تورم به مفهوم واقعی به وجود می‌آید.

هنگامی که شرایط تورمی به وجود می‌آید و سطح قیمت‌ها به طور بی‌رویه افزایش می‌یابد، بستانکاران به نفع بدهکاران در وضع نامساعدی قرار می‌گیرند، زیرا در چنین شرایطی بدهکاران دیونی را پرداخت می‌کنند که قدرت خرید واقعی آن کاهش یافته است و لذا تورم به بدهکاران منفعت و به بستانکاران ضرر می‌رساند.

اثر دیگری که تورم بر اقتصاد جامعه خواهد داشت، اثر تورم بر رشد و توسعه اقتصادی است، تورم شدید ممکن است مقدمات رکود اقتصادی را فراهم سازد. در شرایط تورمی از یک طرف تقاضا برای کالاهای مصرفی را بالا برده و از طرفی تقاضا برای کالاهای سرمایه‌ای نیز افزایش می‌یابد که برآیند این دو اثر، فشار بیشتر بر سطح عمومی قیمت‌ها خواهد بود و تورم به شکل یک فرایند خودافزا در می‌آید.

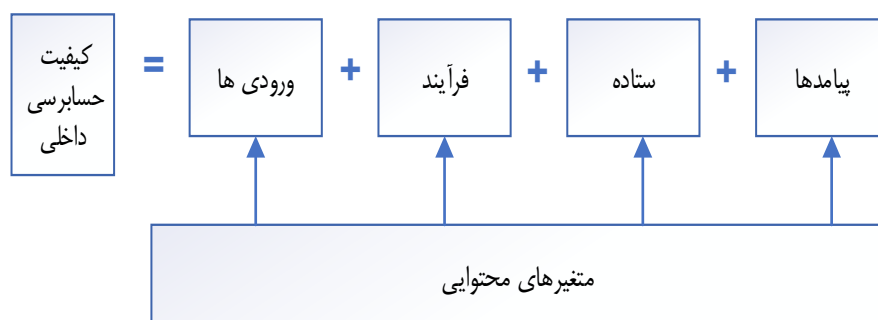
و اما ۹ اثر تورم بر رشد اقتصادی و کسب و کار و تولید:

- ۱- تورم، قدرت خرید را کاهش می‌دهد. اولین تأثیر تورم کاهش قدرت خرید مردم است.
- ۲- تورم، افراد و کسب و کارها را به خرج کردن و سرمایه‌گذاری ترغیب می‌کند. در این وضعیت مردم به فکر می‌افتند فوراً خرید کنند و خرید را به تأخیر نیندازند، زیرا ارزش پول کاهش می‌یابد.
- ۳- تورم، به صورت یک فرایند خودافزا، موجب ایجاد تورم بیشتر و شدیدتر می‌شود.
- ۴- تورم، هزینه وام گرفتن را افزایش می‌دهد.
- ۵- تورم، هزینه وام گرفتن را کاهش می‌دهد، چرا که اگر دولت مقروض باشد، سیاستمداران برای چاپ پول و استفاده از آن برای پرداخت بدهی انگیزه بیشتری پیدا می‌کنند، با وجودی که می‌دانند خلق پول و افزایش نقدینگی به تورم بیشتر منجر می‌شود.

- ۶- تورم، بیکاری را کاهش می‌دهد، زیرا در شرایط تورمی و بالارفتن قیمت‌ها کسی کار خود را از دست نمی‌دهد و تلاش می‌کند در صورت بیکاری به کاری مشغول شود تا بتواند هزینه‌های زندگی را تأمین کند.
- ۷- تورم در صورتی که در حد ۳ الی ۴ درصد باشد، باعث رشد اقتصادی می‌شود. لیکن در صورت شدت تورم و افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، افرادی که سرمایه‌گذاری کرده‌اند و در بانک‌ها سپرده‌گذاری نموده‌اند، از پس انداز خود استفاده می‌کنند، لذا بخش اقتصاد با بحران مالی مواجه می‌گردد.
- ۸- تورم بالا، باعث رکود تورمی می‌شود. از یک سو سطح عمومی قیمت‌ها افزایش می‌یابد و هزینه تولید را بالا می‌برد و حامل‌های انرژی که یکی از پایه‌های صنعت محسوب می‌شود، قیمتی بالاتر پیدا می‌کند و هزینه تولید را بالا می‌برد و در بسیاری از مواقع بخش‌های تولیدی با زیان‌های انباشته مواجه می‌شود و رکود تورمی stagflation به وجود می‌آید. در این حالت نرخ بیکاری افزایش می‌یابد و بخش‌های تولیدی منابع انسانی را تعدیل می‌کنند.
- ۹- تورم، باعث بحران ارزی در کشور می‌شود. تورم بالا معمولاً به ریزش نرخ تبدیل ارز مرتبط است. به این معنی که یک ارز ضعیف موجب تورم بیشتر می‌شود. کشورهایی که مقادیر زیادی کالای وارداتی دارند، زمانی که پول کشور در مقابل سایر ارزها ارزش کمتری پیدا می‌کند، باید مقادیر بیشتری از پول خود را برای به‌دست آوردن این کالا و خدمات بپردازند. (نیما آگاهی، ۱۴۰۰)

تأثیر تورم بر رشد اقتصادی

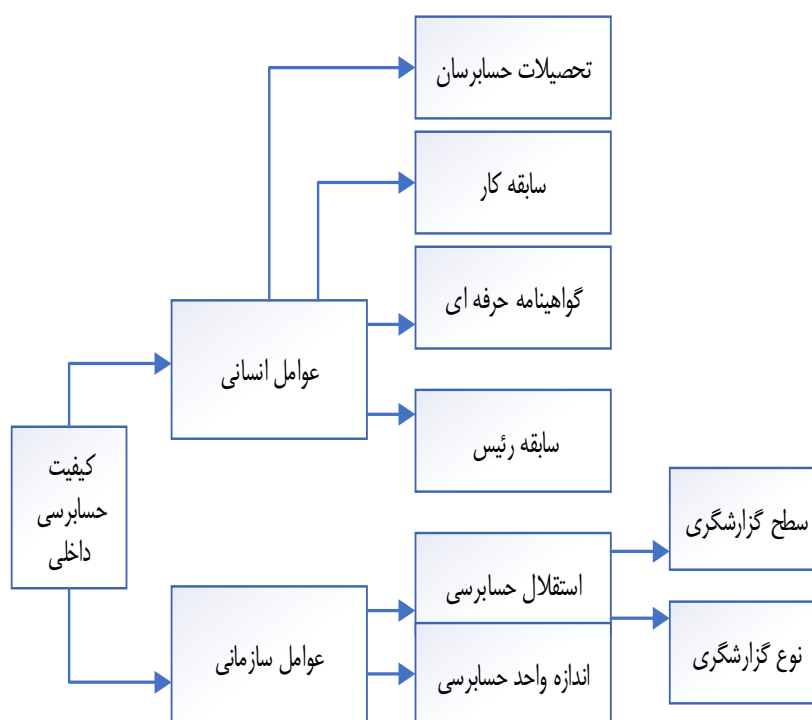
شناخت رابطه بین تورم و رشد در هر اقتصادی مستلزم انجام مطالعات تجربی می‌باشد که در کشور ما نیز مطالعات فراوانی در این خصوص انجام گرفته است. در مطالعه اثرگذاری غیرخطی تورم بر رشد اقتصادی فرضیه " اثرگذاری نامتقارن تورم بر رشد اقتصادی ایران" در طی دوره‌های مختلف و با استفاده از مدل رگرسیون انتقال ملایم (STR) مورد بررسی قرار گرفته و فرضیه مذکور به اثبات رسیده است. این فرضیه نشان می‌دهد که تورم طی دوره‌های مختلف در قالب یک ساختار دو رژیمی بر رشد اقتصادی ایران تأثیر گذاشته و آن را دچار نوسان کرده است.

شکل ۱: چارچوب تئوریک کیفیت فعالیت حسابرسی داخلی (حسابرسی مؤثر و باکیفیت)

- "مک‌را" و گیلز (۲۰۱۰) در تحقیقی از ۱۳۵۰۰ نفر در ۲۷۲۴ شرکت دولتی در ۱۰۷ کشور جهان به بررسی تأثیر ۹ عامل بر اثربخشی عملکرد حسابرسی داخلی در بخش دولتی پرداخته‌اند. بر اساس نتایج این تحقیق، عوامل مؤثر بر اثربخشی عملکرد حسابرسی داخلی به شرح ذیل می‌باشد:
- ۱- استقلال سازمانی (نحوه انتخاب رئیس حسابرسی داخلی، ارتباطات گزارشگری سازمانی، عدم تقابل مدیریت)
 - ۲- منشور مصوب هیئت‌مدیره برای حسابرسی
 - ۳- دسترسی کامل حسابرسان داخلی به کلیه اطلاعات موردنیاز گزارشگری
 - ۴- تأمین منابع کافی برای حسابرسی داخلی

- ۵- رهبری توانمند (سابقه ریاست در سمت رئیس حسابرسی داخلی، داشتن مدرک حرفه-ای در حسابرسی داخلی)
- ۶- کارمندان بی طرف و توانمند (تبعیت از منشور اخلاقی حرفه‌ای و دارای مدرک حرفه‌ای در حسابرسی داخلی)
- ۷- حمایت مدیریت و سهام‌داران از حسابرسی داخلی طبق استانداردهای حسابرسی داخلی حرفه‌ای
- ۸- مشارکت حسابرسی داخلی در فرایندهای مدیریت ریسک
- ۹- تعامل حسابرسی داخلی با کمیته حسابرسی

شکل ۲. مدل نظری کیفیت حسابرسی داخلی

تمام عوامل و متغیرهای ذکر شده در مدل نظری فوق به کیفیت حسابرسی داخلی در یک سازمان/ شرکت تأثیرگذار است. هیرث (۲۰۰۸) معتقد است شرکت‌هایی که بهترین دستورالعمل حسابرسی داخلی را دارند؛ یعنی آن‌هایی که رویه‌های پیشرو در حسابرسی داخلی را به کار می‌گیرند و با انتظارات و اهداف راهبردی مقرر توسط مدیریت عامل و هیئت‌مدیره همگام هستند، عموماً نظام‌های کنترلی بهتری دارند.

جایگاه حسابرسی در اقتصاد ایران

در ایران اولین باری که به موضوع حسابرسی اشاره شده است در قانون تجارت می‌باشد که در سال ۱۳۱۱ تصویب شده است. بر اساس آن مقرر شده بود که در هر شرکت سهامی چند بازرس از بین صاحبان سهام انتخاب گردد تا به حساب‌ها و اسناد و مدارک رسیدگی کنند. در سال ۱۳۶۲ قانون تشکیل حسابرسی به تصویب رسید و در سال ۱۳۶۶ با تصویب اساسنامه قانون سازمان حسابرسی، سازمان حسابرسی تشکیل گردید.

این ادعا که اقتصاد ایران از مزایای اندیشه حسابرسی یا حتی دانش حسابداری، بهره‌ای ندارد سخن گزافی نیست. گرچه سابقه استفاده از دانش حسابداری و در کنار آن اندیشه حسابداری و حسابرسی در ایران به بیش از پنج هزار سال بر می‌گردد، اما به سبب نبود مشارکت تاریخی ایران در شتاب‌گیری تغییرات و تحولات اقتصادی در زمان فعلی و سده‌های اخیر، متأسفانه استفاده از این دانش مدرن با تأخیر صورت گرفته است. تحلیل‌گران اقتصادی و اجتماعی و توسعه، در سال‌های اخیر، در فرایند برنامه‌ریزی و در مرحله نظارت و هدف رسمی برنامه‌های توسعه ریشه اقتصادی، تنها به آمار و ارقام و صورت‌حساب‌های مالی بسنده نمی‌کنند و تمرکز تنها بر ثبت ارقام، ترازهای مالی و اطلاعاتی مختص مدیریت‌های هزینه نیست؛ بلکه به کل جامعه به‌عنوان یک مؤسسه قابل‌دوام و جویای رفاه و سعادت و به عواملی مانند اعتبار، سرعت و پویایی و میزان سهم و مشارکت در دهکده جهانی توجه می‌شود.

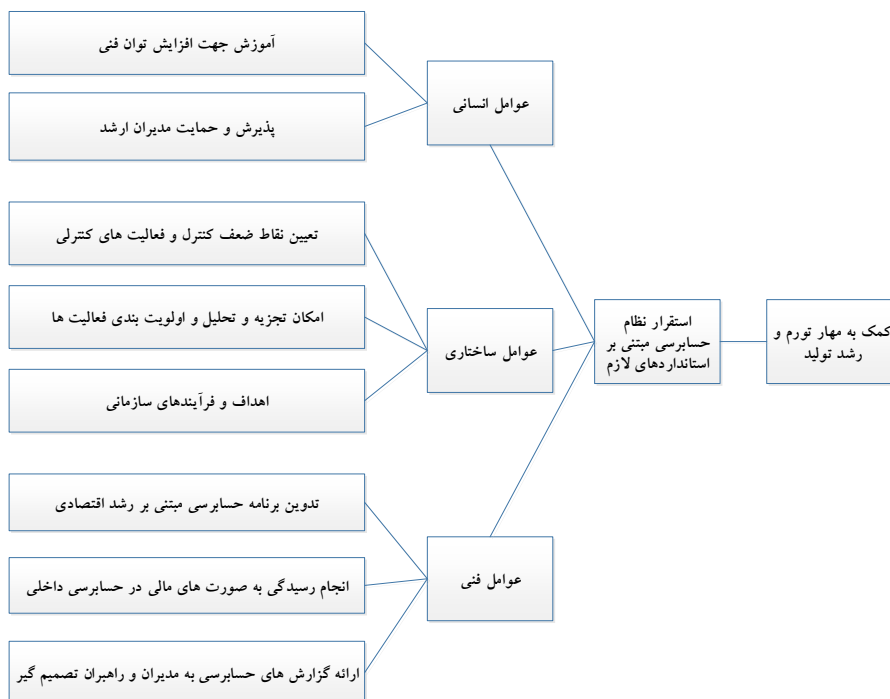
سهم اقتصاد ایران، در فرایند رشد دانش حسابرسی و حسابداری که بر مبنای دانش الکترونیک و مدیریت IT، قله‌ها را فتح کرده است، هنوز به حد مطلوب و به حد انتظار نرسیده است و جای کار و تلاش در این جهت خالی است و باید بیشتر در این مسیر گام برداشت و به قلمرو دانش جدید قدم نهاد.

نقش حسابرسی در توسعه اقتصادی

نقش و جایگاه حسابرسی در کشور از ویژگی و برجستگی خاصی برخوردار است. وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز در مقام راهبردی سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور به منظور اعمال مدیریت اقتصادی و نظارت بر تخصیص بهینه منابع، نیازمند اعتبار آمار و ارقام ارائه شده توسط بنگاه‌های اقتصادی از یک سو و حساب کشی و حساب دهی مدیران از سوی دیگر است. به نظر می‌رسد با توجه به تحولات و تغییرات ایجاد شده در ساختار و مناسبات و ارتباطات تجاری و تغییر شکل و محتوای حقوقی آن، لازم است قوانین و مقررات مرتبط با مسائل مالی و محاسباتی کشور به طور بنیادی مورد اصلاح قرار گیرد. در این ارتباط به ویژه قانون تجارت، قانون محاسبات عمومی، کیفیت نرخ گذاری کالا و خدمات و... نیازمند اصلاحات و تجدیدنظر جدی است. از طرف دیگر در راستای اهداف برنامه ششم و هفتم توسعه اقتصادی، بازنگری سیاست دولت در مورد قیمت گذاری کالا و خدمات و خارج کردن آن از حالت اقتصاد دستوری و تکلیفی و تعیین قیمت بر اساس عرضه و تقاضا و تعادل بازار، امری بسیار ضروری است. در این راستا نقش و مسئولیت وظیفه حسابرسان و ضابطان اقتصادی بسیار مهم است.

نقش حسابرسی بر رشد اقتصاد و کنترل تورم

در این مدل مفهومی حسابرسی در سه حوزه عوامل انسانی، عوامل ساختاری و عوامل فنی، با رعایت استانداردها و در چارچوب قوانین و مقرراتی که از طرف قانون گذار مصوب شده است، می‌تواند زمینه رشد، توسعه و تاب‌آوری اقتصادی را فراهم نماید و در بستری مورد اعتماد و اطمینان، مدیران را نسبت به برنامه‌ریزی، تعیین راهبردها و برنامه‌های عملیاتی دلگرم و مطمئن نماید. حسابرسی، می‌تواند زمینه به وجود آمدن هر مفاسدی را از بین برده و فضایی آرامش بخش برای اقتصاد به وجود آورد؛ بنابراین در چنین فضایی مدیران، دست‌اندرکاران و مجریان برنامه‌های رشد و توسعه می‌توانند تورم ایجاد شده را به خوبی کنترل نموده و آن را مهار نمایند و در وضعیت معیشتی مردم دگرگونی مثبت به وجود آورند.

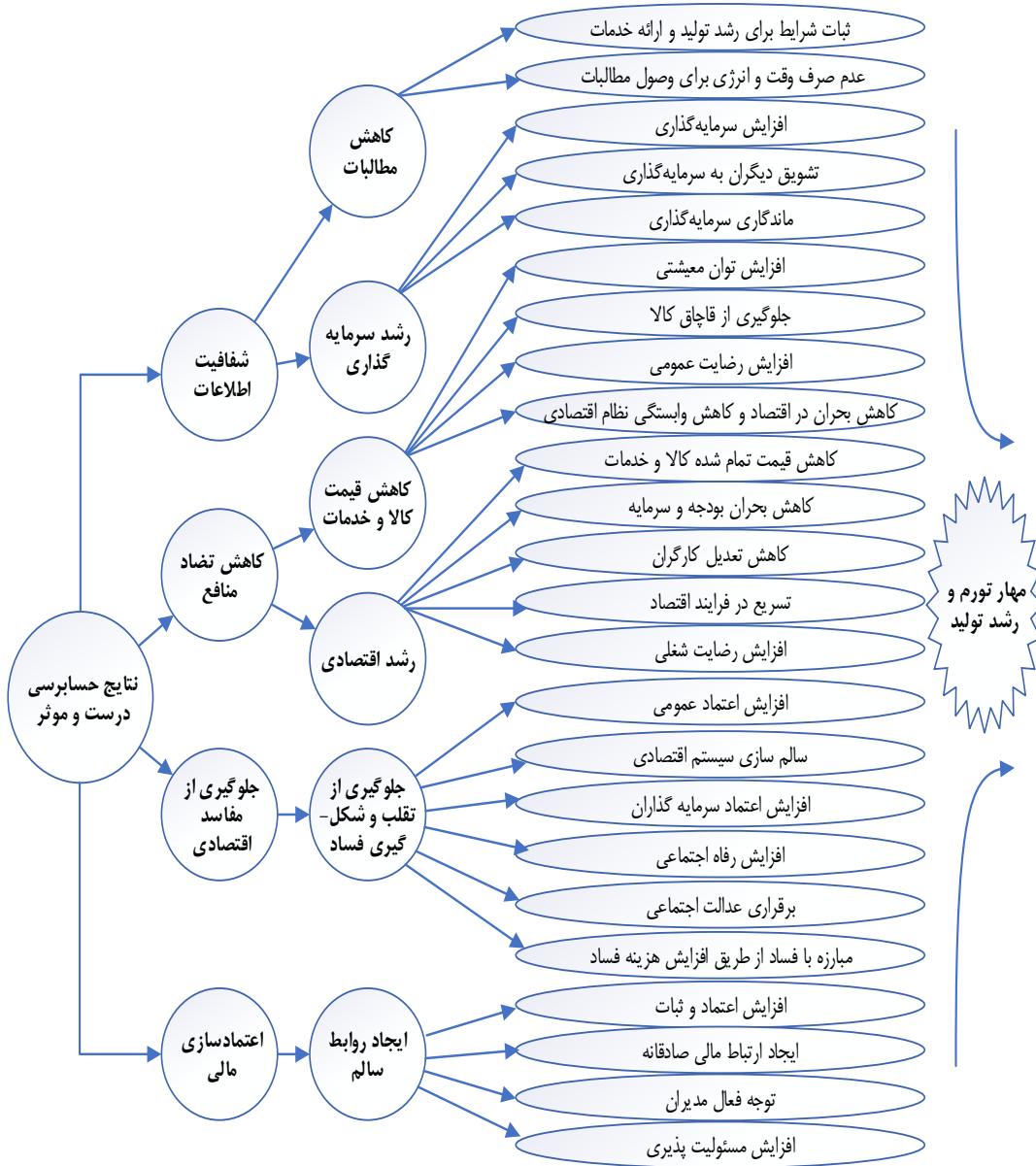

شکل ۳. مدل مفهومی نقش حسابرسی در کمک به مهار تورم و رشد

صرفه اقتصادی فعالیت های حسابرسی مؤثر و کارا

- ۱- صرفه جویی از طریق شناسایی موارد اتلاف منابع و عدم کارایی
- ۲- دستیابی به ظرفیت های بهترین سطح
- ۳- به کارگیری استانداردهای حرفه ای قابل اجرا
- ۴- مدیریت کارآمد و اثربخش نیروی انسانی
- ۵- کاهش هزینه برای فرایندهای زاید و تکراری
- ۶- صرفه جویی در زمان ارائه خدمات
- ۷- بهبود مدیریت اطلاعات و ارتباطات درون سازمانی
- ۸- ارتقا و بهبود فعالیت های نظارتی از سوی هیئت مدیره
- ۹- کاهش و حذف فعالیت های تکراری حسابرسان

حسابرسی درست و مؤثر نتایج قابل قبول فراوانی دارد مانند:

شکل ۴. مدل نظری نقش حسابرسی درست و مؤثر در کمک به مهار تورم و رشد تولید

الف) شفافیت اطلاعات (اطلاعات حاصله بدون سوگیری خاص و جانب دانه بوده و از شفافیت بالایی برخوردار است).

ب) کاهش تضاد منافع (منابع مشروع تولیدکننده و مصرفکننده در چارچوب قانون تأمین شده و در تضاد قرار نمی‌گیرد).

ج) جلوگیری از مفاسد اقتصادی (حسابرسی باعث مسدود شدن جریان‌های فسادزا می‌شود)
د) اعتمادسازی مالی (حسابرسی استاندارد در یک شرکت یا سازمان اعتماد مالی به وجود آورده و جوی آرام و بدون تنش فراهم می‌آید).

در چنین شرایطی فضای آرام، مطمئن و شاداب بر شرکت‌ها و سازمان‌ها حاکم شده و سرمایه‌گذاران و کارکنان از عملکرد خویش احساس خشنودی خواهند کرد و در چنین شرایطی رشد اقتصادی اتفاق خواهد افتاد.

الف) شفافیت اطلاعات: حسابرسی زمانی می‌تواند بر شاخص‌های اقتصادی تأثیرگذار باشد که بتواند اطلاعاتی شفاف و منطبق با قوانین موضوعه و در چارچوب تصمیمات هیئت‌مدیره تدوین نماید. چنین اطلاعاتی می‌تواند:

- ۱- به کاهش مطالبات منجر شود که خود آثار مطلوبی دارد از قبیل:
 - ثبات شرایط و موقعیت برای رشد تولید و ارائه خدمات پیشرو
 - عدم صرف وقت و انرژی برای وصول مطالبات و پاسخگویی
- ۲- شفافیت اطلاعات و فراهم نمودن اطلاعات باکیفیت و استانداردهای لازم که می‌تواند اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش دهد. در چنین شرایطی که اعتماد سرمایه‌گذاران افزایش می‌یابد آثار و عواقب مثبتی از قبیل موارد ذیل خواهد داشت:
 - افزایش سرمایه‌گذاری
 - تشویق دیگران به سرمایه‌گذاری

- ماندگاری سرمایه گذاری: هنگامی که سرمایه گذار به بخش اقتصاد و شرکت اقتصادی اعتماد داشته باشد، سرمایه خویش را به بخش دیگری هدایت نمی کند و از چرخه اقتصادی خارج نمی کند. در چنین وضعیتی ثبات اقتصادی حاکم می گردد که هم سرمایه گذار و هم عامل اقتصادی به رضایت و منافع مشروع می رسند و آثار آن در جامعه به صورت آرامش اقتصادی خود را نشان خواهد داد.
- ب) کاهش تضاد منافع: تضاد منافع به موقعیتی گفته می شود که در آن یک شخص حرفه ای یا یک شرکت سهامی دارای مجموعه ای از منافع مقرر است و ممکن است آن منافع را به منابعی غیر قابل اعتماد تبدیل کند. این منافع می تواند پول، وضعیت اجتماعی، موقعیت شغلی، دانش یا شهرت باشد.
- تعارض منافع یا تراحم منافع (conflict of interest) به شرایطی گفته می شود که افراد یا نهادها با انتخاب وظایف خود یا منافع شخصی گروهی مجزا مواجه می گردند. تعارض منافع یا همان تضاد منافع یکی از شاخصه های وجود فساد در دستگاه می باشد. از آنجایی که تضاد منافع یکی از عوامل وجود فساد در سیستم می باشد، این عامل می تواند:
- ۱- اثر تورمی شدیدی داشته باشد؛ هنگامی که در شرکت ها و دستگاه ها تضاد منافع به وجود می آید، برای تأمین منافع گروهی خاص، عرضه کالا و خدمات با افزایش سرسام آور قیمت روبه رو می شود و این امر باعث می شود تا تورم افسارگسیخته به وجود آید. تورم با نرخ بالا آثار زیان باری از قبیل:
- پایین آمدن توان معیشتی خانواده ها
- افزایش شدید قیمت ها
- قاچاق کالا هم از داخل به خارج و هم از خارج به داخل
- ایجاد نارضایتی عمومی و شکل گیری گروه های مخالف
- ایجاد بحران در وضعیت اقتصادی و به وجود آمدن نظام اقتصادی وابسته

۲- جلوگیری از رشد اقتصادی؛ هنگامی که تعارض منافع به وجود می‌آید از آنجایی که منافع تمام بخش‌ها در نظر گرفته نمی‌شود، لذا سرمایه‌گذاران از سرمایه‌گذاری امتناع می‌ورزند و سرمایه‌خویش را یا از چرخه اقتصادی خارج می‌کنند و یا در کشورهای دیگر سرمایه‌گذاری می‌کنند، لذا در چنین شرایطی رشد اقتصادی متوقف می‌گردد. هنگامی که رشد اقتصادی دچار بحران و رکود شود می‌تواند منجر به:

- کندشدن فرایند اقتصاد و رشد تولید گردد.
 - قیمت تمام شده کالا و خدمات را افزایش دهد.
 - واحدهای اقتصادی را با بحران بودجه و سرمایه مواجه سازد.
 - به تعدیل کارگران و عوامل انسانی منتهی شود و نرخ بیکاری را افزایش دهد.
 - نارضایتی شغلی ایجاد کرده و منابع انسانی را منفعل سازد.
- ج) مبارزه با مفاسد اقتصادی و پایین آمدن فساد در بخش‌های مختلف: حسابرسی مؤثر و منطبق با استانداردها از طریق کنترل شرایط، جلوگیری از تقلب و شکل‌گیری فساد، می‌تواند به رشد و تعالی اقتصادی منتهی گردد. فساد در بخش اقتصادی زمانی به وقوع می‌پیوندد که نظارت کافی صورت نگیرد، نظام گزارشگری مختل گردد، در گزارش‌های مالی و صورت‌های مالی سوگیری و جانب‌داری و مخفی‌کاری باشد و...
- در صورتی که صورت‌های مالی بدون نقص و غرض‌ورزی تهیه گردد، هنگامی که در صورت‌های مالی شفافیت کافی وجود داشته باشد، زمانی که حسابرسان حرفه‌ای و بی‌طرف و مطابق چارچوب‌ها، گزارش‌های مالی را تهیه و ارائه نمایند، قطعاً گلوگاه‌های فسادزا بسته خواهد شد.
- جلوگیری از فساد در سیستم اقتصادی:

- اعتماد عمومی را بالا برده و عوامل تولید تقویت خواهد شد.
- سیستم اقتصادی سالم‌سازی شده و در فضایی امیدوار، تولید رشد خواهد کرد.
- سرمایه‌گذاران با اعتماد کامل سرمایه‌گذاری کرده و به بازده سالم آن امیدوار خواهند شد.
- رفاه اجتماعی ایجاد شده و از جامعه فقرزدایی خواهد شد.
- عدالت اجتماعی برقرار شده و شرایط مناسب برای زندگی افراد فراهم خواهد شد.
- مبارزه با فساد در جامعه نهادینه خواهد شد.

- هزینه فساد برای مفسدان افزایش پیدا کرده و کسی به دنبال آن نخواهد رفت.
 - اقتصاد سالم می‌تواند، تولید ناخالص ملی و داخلی را افزایش داده و جامعه‌ای شاداب را در پی داشته باشد.
 - اقتصاد بدون فساد می‌تواند الگوی مناسبی برای سایر کشورها و تمدن‌ها باشد.
 - تحقق تمدن بزرگ اسلامی در سایه اقتصاد بدون فساد عملی خواهد شد.
- (د) اعتمادسازی مالی: اعتمادسازی به فرایند ایجاد و پرورش اعتماد بین افراد یا درون گروه‌ها اشاره دارد. اعتماد یک عنصر اساسی در روابط سالم است. چه این روابط شخصی باشد و چه حرفه‌ای در راستای موفقیت در کسب و کار، رشد تولید، رونق در تجارت و...
- ایجاد اعتماد مستلزم اقدامات مداوم، شفاف‌سازی و درک متقابل است.
- اصول اولیه اعتمادسازی:
- (الف) قابلیت اطمینان و ثبات: قابل اعتماد بودن و ثابت بودن در اعمال و تعهدات برای ایجاد اعتماد ضروری است. وقتی به طور مداوم به وعده‌ها و تعهدات خود عمل می‌کنید، دیگران می‌توانند به شما اتکا و اعتماد نمایند.
- یک حسابرس حرفه‌ای می‌تواند با ارائه اطلاعات درست و به موقع این اعتماد را به وجود آورد.
- (ب) ارتباط صادقانه: ارتباط شفاف و باز برای فرایند اعتمادسازی ضروری به نظر می‌رسد. صداقت در گفتار و رفتار و گزارش در تعاملات مختلف به ایجاد محیطی امن کمک می‌کند. در این حالت یک شریک می‌تواند مشتریان بالقوه را به بالفعل تبدیل نماید.
- (ج) توجه فعال: اگر مدیران شرکت‌ها به گزارش‌های ارائه‌شده حسابرسان حرفه‌ای به صورت فعال توجه نمایند و توصیه‌های کاربردی آن‌ها را به کار گیرند، جو اعتماد آن شرکت را فرا خواهد گرفت و حسابرسان را به ارائه بیشتر و شفاف‌تر گزارش‌ها تشویق خواهد نمود.
- (د) نشان دادن شایستگی: وقتی حسابرسان، شایستگی حرفه‌ای خود را در قالب ارائه گزارش اصولی و درست به مدیر سیستم نشان می‌دهد، قطعاً اعتماد بین مدیر و حسابرسان بیشتر شده و این فرایند منجر به اعتمادسازی می‌گردد.

ه) مسئولیت‌پذیری: وقتی خود را مسئول بدانیم و مسئولیت فعالیت‌های خود را بپذیریم، دیگران ما را بیشتر از قبل قابل اعتماد می‌دانند. مسئولیت‌پذیری هم در گزارشگری و هم در اعمال آثار گزارش ارائه شده می‌تواند محیطی اعتمادساز را در شرکت به وجود آورد.

محققین راهکارهایی را برای اعتمادسازی، خصوصاً اعتمادسازی مالی پیشنهاد کرده‌اند که عبارت‌اند از:

- هدایت با الگوسازی

- برقراری ارتباط آزاد در تیم و یا گروه‌های شکل گرفته در سیستم

- شناخت و ویژگی‌های اعضای گروه

- دور کردن گروه‌های شغلی از رفتارهای کلیشه‌ای: یک حسابرس باید به گونه‌ای برخورد نماید که در سیستم، رفتارهای کلیشه‌ای و ظاهرفریب شکل نگیرد و گزارش‌ها هیچ‌گونه آثاری را برجای نگذارد.

- به بحث گذاشتن موارد مربوط به اعتماد: حسابرس باید جنبه‌های گزارش خود را با مدیران و تصمیم‌گیرندگان به شور و بحث بگذارد و طی جلساتی روشنگرانه به شفاف‌سازی پردازد تا اعتماد مدیران را جلب نموده و محیط سازمان را محیطی اطمینان‌بخش سازد.

در مجموع می‌توان گفت گزارش‌های استاندارد و باکیفیت کمیته حسابرسی، حسابرسی داخلی و حسابرسی مستقل (هر یک در جایگاه خود در سازمان) می‌تواند جوی اعتمادساز را در نظام اقتصادی به وجود آورد که این امر می‌تواند:

- سرمایه‌گذاری و ثبات آن را افزایش دهد.

- کارکنان را نسبت به عملکرد خویش خوش‌بین و امیدوار سازد.

- مشارکت بیشتر کارکنان را در تصمیم‌گیری‌های مالی افزایش دهد.

- باعث شود تا کارکنان خود را متعلق به سیستم بدانند.

- جوی مملو از همدلی و هم‌نوایی در سازمان به وجود آید.

- از مفاسد احتمالی در درون سیستم جلوگیری به عمل آید.

- بهره‌وری و بازدهی فعالیت‌ها بیشتر شود.

- نظام پاداش و تنبیه به شکل اصولی و عادلانه ایجاد و اعمال شود.

- استعدادهای افراد در جهت رشد و تعالی سیستم شکوفا شود و به استعدادها، احترام گذاشته شود.
- از فرار افراد و ترک خدماتها جلوگیری شود.
- شایسته‌گزینی جای‌گزینش‌های جهت‌دار و خارج از قاعده را بگیرد.
- همه کارکنان در فضایی شفاف، مطمئن، فعال و انگیزشی دیده شوند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

سازمان‌ها و نهادها برای رسیدگی به امور مالی خود و مطمئن شدن از صحت و قیمت صورت‌های مالی و گزارش‌ها، نیازمند حسابرسی می‌باشند. حسابرسان، امور مالی سازمان را مورد بررسی قرار داده و در مورد صورت‌های مالی اظهارنظر می‌نمایند. نتایج به‌دست آمده از گزارش‌ها و جمع‌آوری اطلاعات حسابرسی می‌تواند هرگونه اشتباه، تقلب و فساد مالی را در صورت‌های مالی نشان دهد. به دلیل اهمیت زیاد حسابرسی در کسب و کارها، سازمان‌ها، مراکز اقتصادی و مجتمع‌های صنعتی باید ضمن آشنایی کامل با اهداف و وظایف حسابرسی، با استانداردهای حسابرسی و آموزش حسابداری نیز آشنا باشند. تا بتوانند کیفیت کار حسابرسان را مورد سنجش قرار دهند. با توجه به اهمیت و جایگاه نقش حسابرسان در ایجاد امنیت اقتصادی و کمک به رشد تولید و مهار تورم، می‌توان به برخی از دستاوردهای حسابرسی به شرح ذیل اشاره نمود:

- ۱- انضباط مالی: در تمام دستگاه‌ها اعم از اقتصادی، بنگاه‌های تولیدی، مراکز تجاری، فرهنگی، اجتماعی و... می‌توان با استفاده از گزارش‌ها و اطلاعات ارائه شده توسط حسابرسان، انضباط مالی و نظم و نظام محکمی به وجود آورد و قطعاً راه‌آورد چنین انتظامی پیشرفت و رشد فزاینده خواهد بود.
- ۲- افزایش کارایی: ایجاد صرفه اقتصادی و اثربخشی و بهره‌وری بیشتر را می‌توان در سایه حسابرسی با کیفیت، استاندارد و منطبق با قوانین و مقررات و دور از هرگونه سوگیری خاصی به وجود آورد.
- ۳- سنجش عملکرد مدیران: مدیران لایق، کارا، تیزبین، باسیاست و با توان بالای مدیریت هیچگاه از کنار گزارش‌های مفید و باارزش حسابرسان بی‌تفاوت نمی‌گذرند. آنان از

این گونه گزارش‌ها برای ارتقا سطح بهره‌وری و مولدسازی منابع موجود استفاده می‌کنند. همچنین می‌توان با استفاده از این گونه گزارش‌ها، عملکرد مدیران را محک زد و در صورت وجود مشکل و نواقص در شیوه‌های اعمال مدیریت بجای آن‌ها شایسته‌گزینی کرد. با استفاده از متون گزارش‌ها می‌توان برای توانمندسازی منابع انسانی و جانشین‌پروری تدابیر حکیمانه‌ای اندیشید.

۴- اعتمادسازی برای سرمایه‌گذاران: به وسیله تدوین و تنظیم گزارش‌های مفید و باکیفیت حسابرسی می‌توان در سرمایه‌گذاران شرکت‌ها و مؤسسات تولیدی اعتماد به وجود آورد و آنان را نسبت به امر سرمایه‌گذاری امیدوار کرد.

۵- اصلاح فرایند تصمیم‌گیری: به وسیله مطالعه گزارش‌های استاندارد، حسابرسان، مدیران و دست‌اندرکاران می‌توانند به سهولت برای ارتقا سطح تولید و ارائه خدمات تصمیم‌گیری کنند، در واقع گزارش حسابرسان باید برای مدیران، تصمیم‌ساز و ایده‌پرور باشد.

۶- گزارش مفید، سازنده و باکیفیت حسابرسان، می‌تواند از فرار مالیاتی جلوگیری به عمل آورد و مودیان را به پرداخت مالیات خود سوق دهد. در نتیجه این امر درآمد مالیاتی دولت وصول و کمک دولت به بخش تولید افزایش خواهد یافت که نتیجه آن رونق و رشد اقتصادی و مهار تورم خواهد شد.

باتوجه به موارد فوق در این طرح پژوهشی مراتب ذیل به‌عنوان یافته‌ها و پیشنهاد پژوهش تقدیم می‌گردد:

- ۱- آموزش قوانین، مقررات، اهداف و استانداردهای حسابرسی برای مدیران و دست‌اندرکاران به صورت کاربردی و در قالب ضمن خدمت با امتیازات ویژه
- ۲- پیشنهاد تشکیل نظام حسابرسی و حسابداری در کشور به منظور حفاظت از حقوق و مزایای حسابرسان و حسابداران به منظور جلوگیری از ایجاد مفاسد احتمالی در افراد این قشر متخصص
- ۳- بهادادن به گزارش‌ها و ارائه اطلاعات حسابرسان به منظور کنترل و رصد کردن فعالیت‌ها و صورت‌های مالی سازمان و اطمینان داشتن به این گونه گزارش‌ها برای برون‌رفت از رکود مخصوصاً رکود تورمی

- ۴- نظارت دقیق و کارشناسی شده به عملکرد حسابرسان و حسابداران با تشکیل کارگروه تخصصی و حرفه‌ای به منظور حصول اطمینان از صحت گزارش‌ها و ارائه اطلاعات در دستگاه‌های تحت نظارت هیئت‌مدیره سازمان
- ۵- حسابرسان، برای افزایش کیفیت گزارش‌های خود به طور دقیق و بامهارت کامل از فناوری اطلاعات بهره‌گیری نمایند و سازمان حسابرسی و نظام حسابرسی و حسابداری در صورت تشکیل، این زیرساخت را برای آنان فراهم آورند.

References

- Akbari Parkohi, Hoda and Jafari, Reza (2017). The role of auditing in detecting corruption, International Conference on New Findings in Accounting, Economic Management and Banking, Tehran, 2017 (In Persian)
- Aslani, M., Lotfaliyan, F., Shafieipour, V., & Ghasemi, M., The Role of Auditing Profession in Fighting against Economic and Financial Crimes, International Conference on E-business, Management and Economics, IPEDR Vol. 2013. (In Persian)
- Abdulmaliki, Hojatollah. (2015). Resistance Economics (Income on Fundamentals, Policies and Programming Practices) , Student Basij Publications, Imam Sadiq University, Tehran. (in Persian)
- Akrami, Seyed Rahmatallah and els. (2017). Role of Public Sector Accounting In Realization of Resistance Economy. Journal of Financial and Economic Policies, Vol. 5, No. 17. (in Persian)
- Alisufi, Hashem. (2016). Politicizing in Accounting and its Economic Consequences, Journal of Accounting Research, Vol. 5, Issue 2 - Issue Serial Number 18. (in Persian)
- Amir Asrami, Mohammad and Ali Aghaei, Mohammad. (2017). the Dynamics of Accounting and Financial Information for Valuation of Securities, Journal of Accounting Research, Vol. 6, Issue 3. (In Persian)
- Arabii, Hussein. (2013). Resistance Economy in the Statements of the Supreme Leader, Quarterly Journal of Macroeconomics, Second Year, No. II. (in Persian)
- Abbasi, Ibrahim and Rumi, Mohammad Sadiq (2014). Examining the role of supervisory and audit institutions in relation to the Anti-Money Laundering Law, Danesh Audit Journal, Year 18, Number 70, Spring 2017(In Persian)
- Burhani Sabzevar, Seyyed Abulfazl (2015). The importance of conducting management performance audits, the third international conference on modern researches in management, economics and humanities(In Persian)
- Jafari, Mohammad and Rezaei, Neda Selgi, Mohammad (1402). The use of multi-layer feedforward artificial neural network in detecting fraudulent financial reporting in companies listed on the Tehran Stock Exchange, Motahar Audit Studies Journal, Volume 1, Number 2, November 2012, pages 113-93(In Persian)
- Khosroabadi, Tahira and Bani Mahd, Bahman (2014). Prediction of immorality and financial corruption according to social trust in auditing profession, Ethics in Science and Technology Quarterly, 2014, p. 53(In Persian)
- Kohshekan, Yasman and Khodamoradi, Mohammad (2017). The role of the auditor, the quality of the audit and the accountant in the financial crisis, the first international conference on interdisciplinary studies in management and engineering(In Persian)
- Moradi, Saeed and Dehghani, Mohib Ali (1402). The effect of the security and complexity of accounting information on the quality of the auditor's report with the moderating role of the auditor's independence and expertise, Motahar Auditing Studies, Summer 1402, pp. 144-115(In Persian)
- Mahdavi Tilenoi, Alireza and Zabihi Zarin Kalaei, Ali (2017). Investigating the impact of audit quality, tax avoidance and economic development on the development of accounting in Iran, Salamat Accounting Journal, Number 1, Spring and Summer 2017(In Persian)
- Naderi Fard, Hossein (2015). The role of auditing in the economy and its investigation in Iran, the 6th international accounting and management conference, March (In Persian)

- Nouri Doabi, Payam and Sadriniya, Mohammad (2016). The role of reporting and financial supervision in advancing the goals of resistance economy, *Journal of Accounting Research*, Volume 8, Number 2, Summer 2017 (In Persian)
- Nouri Far, Zainab and Seyed Rezaei, Arzoo (2019). The role of internal audit on the relationship between performance and financial crisis in banks, credit institutions, insurance and investment companies of Tehran Stock Exchange, *New Research Approaches in Management and Accounting Quarterly*, Year 4, Number 39, Summer 2019 Volume IX. (In Persian)
- Pourali, Mohammad Reza and Toni, Fatemeh (2012). The role of auditors in the development of the country's economy, the first international conference on political saga (with an approach to Middle East developments) and economic saga (with an approach to management and accounting). (In Persian)
- Shah Moradi, Nasim and Tabatabai Nasab, Zahra (2019). Investigating the effect of audit quality on the relationship between economic uncertainty and profit management caused by accruals in companies listed on the Tehran Stock Exchange, *Journal of Financial Accounting Research*, Year 13, Number 1, Spring 1400. (In Persian)
- Vakilifard, Hamidreza and Talebnia, Qadrat alah and Pourfakharan, Mohammadreza (2017). The role of auditing financial statements in improving the business rating in the framework of contract theory, *Scientific Research Quarterly Journal of Accounting and Management Auditing*, Year 8, Number 29, Spring 2018. (In Persian)

